

harje

pieter
degroot

Een onversneden rechts geluid

De Berlijnse Muur was nog maar net gevallen, of Jan Ruurd Bijkersma kondigde zijn afscheid aan als lid van de Leeuwarder gemeenteraad, waarin hij veertien jaar lang zitting had gehad voor de VVD, waarvan tien jaar als fractievoorzitter. Hij was 66 en vond het welletjes. Met het einde van de Koude Oorlog verstomde zo ook het onversneden rechtse geluid in de raadszaal. Zijn uitspraken en aanvaringen met de linkse schreeuwers leverden in de jaren zeventig en tachtig pittige krantenkoppen op. Jan Bijkersma overleed op 11 maart in zijn huidige woonplaats Aldeboarn, 89 jaar oud.

In de eerste plaats was de geboren Jouser een militair in hart en nieren, luitenant-kolonel bij de 109 Afdeling Veldartillerie in Havelte. In 1976 verlegde hij zijn werkterrein naar Appin-

Jan Bijkersma: altijd opboksen tegen links

gedam, waar hij technisch specialisten opleidde. Hij zwaaide er af als kazernecommandant van de Willem Lodewijk van Nassaukazerne. Zijn militaire cv leverde hem het officierschap in de Orde van Oranje-Nassau met de zwaarden op. De weelderige haargroei, waarmee zijn soldaten zich in de jaren zeventig tooiden, vond hij best: „Als ze me dan meteen even vertellen hoe ze hun gasmasker moeten omdoen wanneer dat nodig is.”

Zijn politieke neven carrière begon overste Bijkersma als voorzitter van de afdeling Leeuwarden van de VVD: „Het liberalisme is het beste voor de mensen. Door dit uit te dragen breng je ze meer vooruit dan in een dogmatisch systeem, waarin naar mijn gevoel te veel zaken geregeld worden.” In 1976 volgde hij in de gemeenteraad Klaas Weide op, die burgemeester in Marum was geworden. Een jaar later werd hij fractievoorzitter.

Zijn algemene beschouwingen deden in 1977 veel stof opwaaien. Inspraak van burgers is een groot goed, zei hij, maar de gemeenteraad beslist: „Wij moeten voorkomen dat de besluitvorming verzandt door het optreden van actiegroepen buiten de geregelde inspraak om. In dat geval kan de in-

spraak veranderen in het recht van de grootste schreeuwer.”

Deze schreeuwers, de ‘spijkerbroeken doctorandussen’, voerden in Amsterdam reeds de boventoon.

Hij had zich groen en geel geërgerd aan de demonstranten voor het nieuwe gebouw van de Kamer van Koophandel: „Zij schelden op uitbreidingen die de werkgelegenheid bevorderen. Het ware beter geweest als de protestgangers hun schreden hadden gericht naar de Transvaalwijk, waar een wisseltrofee wordt uitgereikt aan de bewoners die de vier miljoen gulden subsidie volmaakten. Renovatie kan goed zijn, maar de luchtartige accentuering van gemeenschapsgeld komt wrang over.”

Begin jaren tachtig roerde Bijkersma zich als verklaard anti-pacifist danig in de discussie over kernbewapening. Eenzijdige ontwapening, waartoe het IKV het Westen opriep, noemde hij „een experiment met mensenlevens”. Bij de verkiezingen van 1982, toen de VVD haar twee zetels winst niet verzilverd zag in een wethouderspost, weet hij dat aan ondoorzichtig schimmenspel van PvdA en CDA en trok hij van leer tegen de christendemocraten: „Het CDA is geen rentmeester meer, maar lijfeigene van de Partij van de Arbeid.” Hij zou het verwijt nog vaak herhalen: „Deze stad wordt links bestuurd.”

Een van de laatste keren dat hij van zich deed spreken was toen de gemeenteraad in februari 1990 moest stemmen over het aanscherpen van het anti-apartheidsbeleid, een voorstel van de LOTA (Lager Overheden Tegen Apartheid). Zoals hij wel vaker had laten weten, vond hij ook nu dat de gemeente zich met buitenlandse aangelegenheden niet had te bemoeien. Zich beroepend op artikel 56 van de Gemeentewet beende hij vervolgens soeverein glimlachend de zaal uit. Na de stemming keerde hij terug: „Zo langzamerhand moeten we maar eens terug naar de tijd dat er alleen zaken werden behandeld, die alleen de gemeente aangaan.”

De VVD onderscheidde Jan Bijkersma met de Thorbeckepenning.

> harje.lc@gmail.com